

Posudek bakalářské práce

Transformace velikosti

Bc. Zuzana Šiklová
Učitelství pro MŠ

Cílem práce je zjistit, zda jsou děti předškolního věku schopné transformovat velikost objektů v prostoru a rovině. Autorka pracuje jako učitelka v mateřské škole, proto se zaměřila na téma, které mohla zpracovat nejen teoreticky, ale ve kterém mohla připravit a realizovat i výzkumnou sondu na vzorku dětí ze své MŠ. Jak sama uvádí, transformace velikosti jako součást předmatematických představ u předškolních dětí není příliš rozpracováno v odborné literatuře ani v metodických materiálech, proto jsou výsledky práce nejen bezprostředně aplikovatelné v každodenní činnosti autorky, ale mohou se stát podnětem i pro další pedagogické pracovníky.

Práce o rozsahu 34 stran textu je proporcionálně rozdělena na teoretickou, metodologickou a experimentální část. V teoretické části se autorka nejprve zaměřuje na charakteristiku předškolní výchovy a na rozvoj dítěte tohoto věku zejména v oblasti motoriky a kognitivních funkcí. Dále uvádí cíle předmatematické výchovy v mateřské škole a z dovedností, které by mělo zvládnout dítě před nástupem do základní školy, vybírá transformaci velikosti jako jednu z dovedností obtížnějších, ale zároveň v běžném životě často potřebných. Vzhledem k tématu bakalářské práce je zařazena i stručná zmínka o podobném zobrazení.

Úroveň zpracování teoretické části odpovídá požadavkům na bakalářskou práci, autorka dobře pracuje s odbornou literaturou, označuje prameny a citace, jednotlivé části textu na sebe logicky navazují.

Další část práce je věnována experimentu, který autorka připravila a realizovala s deseti dětmi ve věku 5-6 let v mateřské škole, v níž pracuje. Experiment probíhal v přirozeném prostředí a za podmínek, které motivovaly děti a zabraňovaly stresu. V metodologické části je dobře stanoven cíl experimentu a jsou uvedeny jeho podmínky, použité metody i příprava realizace. V rámci experimentu děti individuálně plní 5 úkolů se sedmi aktivitami, jednotlivé aktivity jsou popsány včetně použitých pomůcek a kritérií hodnocení. Text je vhodně doplněn fotografiemi.

Vlastní popis experimentu začíná charakteristikou mateřské školy, ve které probíhal, a charakteristikou jednotlivých dětí. Ve scénáři experimentu jsou detailně uvedeny otázky, které experimentátorka kladla dětem, způsob motivace i hodnocení práce. Oceňuji pěkný výběr motivačních pohádek a příběhů, na které úkoly navazují. Činnost dětí tak probíhá přirozeně, je vlastně pokračováním příběhu. Následuje vyhodnocení každého úkolu. Autorka vždy nejprve uvádí tabulku s počtem chyb u jednotlivých dětí a splnění úkolu podle předem daných kritérií, potom slovně popisuje průběh činnosti, chyby dětí a stanovuje celkovou úspěšnost. Některé pomocné otázky a upozornění považuji za příliš návodné, takže zvyšují úspěšnost řešení, ale nemusí vždy jít o řešení uvědomělé. Je proto dobře, že autorka uvádí v tabulkách odděleně úspěšnost bez pomoci učitelky a s pomocí. Tato část práce svědčí o pedagogických zkušenostech autorky a o její schopnosti vcítit se do myšlení dětí.

Závěry práce jsou jasně formulované ve vztahu k cíli. Autorka se vyvarovala zobecňování, protože pracovala jenom s malým vzorkem dětí. Práci doplňuje příloha s motivačními texty k jednotlivým úkolům.

V práci se nevyskytují závažnější odborné ani metodické chyby. K následujícím připomínkám a otázkám by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

s. 10 – Pro definici podobnosti bych v bakalářské práci jako práci vědecké povahy očekávala jiný zdroj než citaci z webových stránek s materiály pro žáky ZŠ. Jak bychom podle uvedené definice určili podobnost například v případě dvou kružnic?

Zápis vztahu mezi úsečkami je chybný.

s. 14 – Při plnění úkolu 1b (2b) mohly děti zvolit různou strategii – buď se při rozhodování o tom, kolik si vezmou modelíny, mohly řídit velikostí řepy jako objektu, který chtějí vytvořit, nebo si mohly vzít takové množství, jako jim v úkolu 1a (2a) dala učitelka. Jak děti postupovaly?

s. 16 – Počet čtverců na obrázku v jedné linii je poměrně velký. Mohlo to být pro některé děti příčinou obtíží? Nebyl by vhodnější jiný obrázek?

s. 23 – Ve scénáři k úkolu 3 není uvedeno, že má mít bouda stejný tvar. (Má vypadat stejně, ale musí být větší.)

s. 26 – Některé děti samostatně nezvládly úkol 2b), ale dobře řešily 1b), a naopak. Jak si to autorka vysvětluje?

s. 33 – Proč považuje autorka úkol 5 za nejsložitější? Dítě má při jeho řešení větší volnost, než mu například dává zadání úkolu 4.

Práce je psána čtivou formou, text je přehledně členěný a srozumitelný. Velmi pěkná je grafická podoba práce. Celková stylistická úroveň práce je dobrá, ale autorce uniklo několik překlepů a jazykových chyb, např. s. 4 – v oblasti motoriky (a?) poznávacích procesů..., s. 5 – psaní (psací) potřeby, zahrnuje ... manipulací(i), s. 7 – je vnímání času jedním z nejpomaleji a nejobtížněji rozvíjejícím(ch) se kognitivním(ch) procesem(ů), ..., s. 24 – z Mišutkovy (Mišutkovy) misky, s. 30 – (Děti) ... čtverce zpočátku nespočítali(y).

Předložená práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Autorka prokázala, že umí pracovat s odbornou literaturou a uplatňovat tvořivě teoretické poznatky v praxi. Doporučuji práci uznat jako bakalářskou a navrhuji klasifikaci **velmi dobře**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponent

V Plzni dne 20. května 2019